

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2615/2020
01.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље др АА из ..., чији је пуномоћник Живко Ракоњац, адвокат из ... и Снежана Милетић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља „ББ“ у ..., чији су пуномоћници Милисав Ђорђевић и Драган Митровић, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1198/2019 од 16.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 01.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1198/2019 од 16.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу П1 118/18 од 13.02.2019. године усвојен је тужбени захтев тужиље, па је поништено као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду од 29.12.2015. године, донетог од стране директора туженог, којим решењем је тужилји отказан уговор о раду од 16.03.2015. године јер је у Дому здравља „ББ“ престала потреба за радом запослене и радни однос тужилји је престао 31.12.2015. године, те је обавезан тужени да тужилју врати на рад и распореди на послове и задатке који одговарају њеној стручној спреми и радном искуству и призна јој сва права која јој припадају из рада и по основу рада на одговарајућим пословима почев од 01.01.2016. године па до враћања на рад. Тужени је такође обавезан да тужилји накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1198/2019 од 16.06.2020. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Алексинцу П1 118/18 од 13.02.2019. године.

Против пресуде Апелационог суда у Нишу као другостепене, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију, тужила је оспорила изнете ревизијске наводе и предложила да се ревизија одбије.

Испитујући побијану одлуку у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време по основу Уговора о раду од 16.03.2015. године на пословима специјалисте ортопедије вилице. Анексом уговора о раду од 01.02.2013. године тужила је премештена на послове деље превентивне стоматологије и добила је статус неуговореног радника. Закључком Владе Републике Србије од 02.10.2015. године дата је сагласност здравственим установама да спроведу поступак рационализације запослених у Служби за стоматолошку здравствену заштиту и утврде број запослених за чијим је радом престала потреба. Министарство здравља је свим службама доставило и усвојене критеријуме за утврђивање вишка запослених у стоматологији, које су усвојили репрезентативни синдикати у области здравства на нивоу Републике Србије, а који критеријуми су резултати рада који се утврђују на основу броја извршених, фактурисаних и наплаћених услуга и рад остварен у радном односу, уз предност запосленог са већим бројем година стажа. Тужени је дана 18.11.2015. године донео Одлуку о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака запослених, а Одлуку и Правилник није доставио Министарству здравља на сагласност. Након тога је тужени донео Правилник о процедури за утврђивање вишка запослених, којим је извршена корекција предложених критеријума на тај начин што је као релевантан временски период узет период од две најповољније године од последње четири године, а не предложени критеријум у виду броја извршених услуга у периоду од 01.01.2013. године до 30.06.2015. године. Својом Одлуком од 20.11.2015. године тужени је утврдио да је у односу на петоро запослених престала потреба за њиховим радом, међу којима је и тужила, на основу чега је тужили отказан уговор о раду по основу технолошког вишка.

При тако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су извели закључак да тужени у спроведеном поступку рационализације није испоштовао процедуру предвиђену одредбом члана 19. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору, те је поступак спровео на основу Одлуке на коју није дата претходна сагласност Министарства здравља. Такође, по налажењу другостепеног суда, тужени је самовласно променио предложене критеријуме за утврђивање вишка броја запослених и тужила је као тзв. неуговорени радник стављена у неповољнији положај у односу на остале запослене јер је могла да пружа само три услуге.

Правилан је закључак нижестепених суда да је решење о отказу уговора о раду тужили као запосленој незаконито. У конкретном случају тужени као послодавац није на законит начин спровео поступак рационализације и утврђивања вишка запослених, односно прописан поступак за престанак радног односа, а није постојао ни

отказни разлог прописан одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду. Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору регулише поступак утврђивања максималног броја запослених у јавним службама на које се Закон односи, а сам поступак отказа и основ за отказивање радног односа регулисани су одредбама Закона о раду. Правилно нижестепени судови закључују да тужени није могао спровести поступак рационализације супротно одредби члана 19. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и на основу своје одлуке на коју није дата претходна сагласност надлежног министарства у складу са наведеном одредбом.

Такође, правилно другостепени суд закључује да у конкретном случају није постојао ни отказни разлог прописан одредбом члана 179. став 5. тачка 1. у вези одредбе члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду. Реч је о специфичном отказном разлогу због промењених потреба послодавца и престанка радног односа по основу технолошког вишка, а на основу остварених резултата рада у смислу одредбе члана 179. став 1. тачка 1. Закона. Тачан је ревизијски навод да суд не преиспитује правилност критеријума које је послодавац применио за утврђивање вишка запослених, односно за отказивање уговора о раду по том основу. Међутим, мора се ценити да ли су ти критеријуми примењени равноправно на све запослене и да ли су били објективно постављени. У конкретном случају тужени није применио предложене критеријуме, усвојене од стране репрезентативних синдиката на нивоу Републике Србије, већ је извршио корекцију истих. При том, није приликом вредновања узео у обзир да је тужила била неуговорени радник, те да број извршених услуга није могао бити једини меродаван критеријум у њеном случају. Ревизијски навод туженог да су примењени критеријуми били повољнији од оних предложених паушалан је и не може се проверити. Управо ради спречавања арбитрерности и произвољности у поступању послодавца у поступку рационализације, критеријуми су предложени као јединствени за све јавне службе.

Све наведено упућује на правилност закључка нижестепених судова да је решење о отказу уговора о раду тужили незаконито, те да су се стекли услови да се исто поништи и тужила врати на рад, у складу са одредбом члана 191. став 1. Закона о раду.

На основу наведеног одлучено је као у изреци пресуде, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић